

Tisti zadnji moj stavek

Je zadnji po matematiki prejšnjih objav. Ni zadnji po matematiki osebnega pisanja, ker je tukaj še zmeraj listek iz cekarja. Tisti zadnji stavek mi namreč ne da miru.

Glasi se: "Surove hobotnice so bile res izvrstne". Na japonskem ribjem trgu lahko v posameznih posodah gledate žive hobotnice. Kljub svojim energičnim lovkam ne morejo pobegniti iz posode. V skalnih špranjah v morju pa jim lovke omogočajo življenje: lovijo namreč vse, kar se približa špranjam in kar se da potegniti v špranjo k

lačnim ustom. Človek ni njihov plen, so pa njegov plen. Na krožniku v japonski restavraciji predstavljajo hobotnico beli koščki, rdeče-vijolično obrobljeni, okrogli ali romboidne oblike. Surovi, se pravi ne kuhani, so bolj trdi, a človek ima občutek, da uživa nekaj popolnoma morskega. Rahlo kuhani so mehki in še bolj izvrstnega okusa. Oboje, nekuhane in kuhane, je treba pomakati v japonsko gorčico, navadno pomešano s sojinim sokom; japonsko gorčico imenujemo wasabi (z rahlim naglasom na prvem zlogu wa-).

Ko sem se izkrcał na Japonskem pred skoraj točno petdesetimi leti, sem imel o hobotnicah grozljivo sliko. V enem svojih romanov jih francoski romanopisec opisuje kot morsko žival, ki z ogromnim žrelom preži tudi na človeka, in človek se njenim lovkam ne more upirati... V tistih letih je bilo japonsko morje še razmeroma snažno in na mnogih mestih dolge japonske obale je bilo plavanje užitek; nihče ni omenjal hobotnic. Mislil sem si: gotovo živijo daleč proč od obale, se pravi na odprtem morju. Potem se nekoč slučajno - v kolikor se da govoriti o slučaju - eden od naših misijonarjev, izvedenec za francosko literaturo, razgovori o Hugoju... češ, da je imel čudovito bujno domišljijo, s katero je ustvarjal morske pošasti, med njimi tudi hobotnice z ogromnimi lovkami. Dejansko jih v Sredozemskem morju doslej še nihče ni odkril... Pa ga prekine misijonar iz Kalifornije (še danes je naša misijonska provinca mednarodno sestavljena):

»Trenutek, prosim, dragi Jack! Imam znanca, prijatelja, ki ga lahko najameš kot potapljača, da išče v Karibskem morju potopljene španske karavele in njihov zaklad. Na morski površini ga spremlja ladja, s katero ga veže močna vrv; zanjo potegne v primeru nevarnosti, na primer s strani krvoločnega morskega psa.

Potapljač nosi mačeto za hitro odpravljanje ovir. Moj prijatelj se torej previdno pomika v notranjost karavele, kjer se nekakšna kabina zdi obita z železom, a je brez vrat. Strop v kabini je nizek, prijatelj se skloni. V tem trenutku ga nekaj zgrabi za levo ramo. Z mačeto jo osvobodi, toda zdaj ga grabi in stiska nekaj na desni rami. Z mačeto se spet osvobodi, a znova ga nekaj težkega stiska na levi rami, potem nekaj drugega na potapljaški čeladi, in zdaj ga nekaj vleče z desne strani v temno notranjost kabine. Z vrvjo signalizira ladji na površju. Ta ga takoj začne vleči k sebi, toda tudi tisto neznanu ga vleče k sebi. Težka potapljaška oprema mu daje prednost, ko se ritensko pomika nazaj. Zdaj vidi, kaj ga vleče v kabino: mastne lovke še zmeraj skrite hobotnice. Posadka na površini ga z veliko težavo potegne na krov - obenem z ogromno hobotnico, ki ga ni spustila, dokler je niso ubili. Ob drugem vdoru v karavelo je potem prijatelj odkril, da je v že prej oropani blagajni živela ogromna hobotnica z velikim zarodom mladičev in je bila pripravljena braniti svoje otroke do smrti. Morda je vaš Victor Hugo kdaj kaj slišal od Francozov, ki so živeli v Kaliforniji in v Mehiškem zalivu.«

Misijonar iz ZDA je tako lepo povedal: hobotnica je do smrti hotela braniti svoje otroke. Občudovanja vredna žival!

Mnogo, mnogo mesecev po tem slučaju - če je mogoče govoriti o slučaju - slavim z ubogo japonsko družino spomin pred letom umrlega družinskega očeta. Žena-katoličankaupa, da bo s svojo molitvijo in molitvijo otrok izprosila možu nebesa. Prvič najdem na krožniku bele koščke ribjega mesa, rdeče-vijolično obrobljene. Bogate družine bi tega mesa ne nudile ob tako slovesni priložnosti, ubogim družinam pa pomeni nevsakdanjo poslastico. Mati me v skrbeh vpraša:

»Hobotnica je, otroci jo imajo radi. Ali Vas nisem užalila s to jedjo? Ali jeste kaj takega?«

Otroci me gledajo.

»Gospa, čestitam vam k odličnemu kosilu! Boljšega bi si ne mogel misliti!«

Gospa se nasmehne in z njo otroci, s paličicami na krožniku hobotnic. Srce sta mi stiskala Victor Hugo in tisti potapljač iz Kalifornije - v abstraktni razsežnosti, ki menda sega celo do možganov. Toda v moji konkretni razsežnosti so bili mati in otroci in vsi smo se čutili eno ob surovih hobotnicah.

In znova moram reči: bile so izvrstne!